

Slovenija na generalni konferenci IAEA: v ospredju prihodnost jedrske energije in jedrska varnost

Datum 18.9.2026
Subjekt gov.si
Region Slovenia
Kategorie Energy industry, International organizations, Security

Na Dunaju je od 14. do 18. septembra potekala 70. generalna konferenca Mednarodne agencije za atomsko energijo (angleško International Atomic Energy Agency, IAEA), ki je tudi letos združila predstavnike držav članic, jedrskih upravnih organov, strokovnih in znanstvenih institucij ter industrije.

Na konferenci je dejavno sodelovala tudi slovenska delegacija, ki so jo sestavljali predstavniki Stalnega predstavništva pri Organizaciji združenih narodov, Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi ter drugih mednarodnih organizacijah na Dunaju, Uprave za jedrsko varnost (URSJV), Instituta »Jožef Stefan«, družbe GEN energija in Nuklearne elektrarne Krško. Delegacijo je vodila veleposlanica mag. Melita Župevc.

Veleposlanica je v slovenski izjavi poudarila ključni pomen IAEA pri soočanju z vse bolj zahtevnimi izzivi na področju jedrske varnosti, neširjenja in miroljubne uporabe jedrske energije. Izpostavila je potrebo po krepitvi mednarodnih zavez in režima neširjenja ter po sodelovanju in zaupanju med državami. Ob vse večjem globalnem zanimanju za jedrsko energijo je predstavila tudi slovenske izkušnje in prihodnje usmeritve: Slovenija zaradi več kot 40-letnega varnega obratovanja Nuklearne elektrarne Krško ostaja zavezana jedrski energiji ter ob zmanjševanju emisij preučuje tudi možnosti gradnje drugega bloka in prihodnje uporabe malih modularnih reaktorjev. Posebej je opozorila na pomen jedrske varnosti v Ukrajini in potrebo po spoštovanju suverenosti Ukrajine, dotaknila pa se je tudi jedrskih vprašanj Irana in Severne Koreje. Slovenija je ponovno izrazila podporo IAEA ter poudarila, da je sodelovanje ključno za preprečevanje jedrskih konfliktov in nesreč ter za izkoriščanje koristi miroljubne uporabe jedrske tehnologije.

Pomemben del slovenske udeležbe so predstavljala dvostranska in strokovna srečanja ob robu konference. Predstavniki URSJV so se srečali s predstavniki pristojnih upravnih organov in institucij Francije, Švice, Nizozemske, Romunije, Estonije ter s predstavniki Evropske komisije in IAEA. Srečanja so bila namenjena izmenjavi izkušenj in informacij o aktualnih vprašanjih jedrske in sevalne varnosti, regulativnih izzivih, razvoju jedrske energije ter drugih temah, pomembnih za nadaljnji razvoj jedrskega sektorja. Predstavniki URSJV so ob tem sodelovali tudi v aktivnostih Združenja evropskih jedrskih regulatorjev (angleško Western European Nuclear Regulators Association, WENRA).

Slovenski udeleženci so se srečali tudi s predstavniki jedrske industrije ZDA in Francije, s katerimi so razpravljali o aktualnih tehnoloških in razvojnih trendih ter možnostih nadaljnjega sodelovanja.

Slovenija je letos gostila tradicionalno delovno kosilo t. i. razširjene Kvadrilaterale upravnih organov za jedrsko varnost, ki ga je organizirala URSJV. Skupino poleg štirih tradicionalnih članic – Slovenije, Češke, Madžarske in Slovaške – danes sestavljata tudi Finska in Poljska, ki sta se v zadnjih letih njenemu delu aktivno in enakovredno pridružili. Vseh šest držav povezujejo predvsem podobni

jedrski programi in skupni izzivi, povezani z njihovim razvojem, obratovanjem in nadzorom. Srečanje je bilo priložnost za neformalno izmenjavo izkušenj in odprt pogovor o aktualnih vprašanjih jedrske varnosti. Med temami so bili izzivi, povezani z varnim obratovanjem obstoječih jedrskih elektrarn, med drugim njihovo staranje ter vpliv letošnjih sušnih razmer na obratovanje. Pri načrtovanju novih jedrskih objektov pa države povezuje zlasti izziv, kako pravočasno zagotoviti dovolj ustrezno usposobljenih strokovnjakov v regulatornih organih.

Letošnja generalna konferenca je potrdila, da se je razprava o jedrski energiji v zadnjih letih pomembno spremenila. Ob vprašanjih jedrske varnosti in neširjenja jedrskega orožja so v ospredje vse bolj stopili tudi energetska varnost, podnebni cilji, tehnološki razvoj ter nove možnosti uporabe jedrske energije. Posebna pozornost je bila namenjena razvoju novih tehnologij, vključno z malimi modularnimi reaktorji, zagotavljanju varnosti jedrskih objektov, ravnanju z radioaktivnimi odpadki ter razvoju znanja in kadrov, potrebnih za dolgoročno varno uporabo jedrske energije.

Za Slovenijo je bila konferenca pomembna priložnost za primerjavo lastnih izkušenj z razvojem v drugih državah ter za krepitev povezav z mednarodno strokovno skupnostjo.

Slovenska udeležba na 70. generalni konferenci IAEA je presegla formalno sodelovanje na plenarnem zasedanju. Številna bilateralna srečanja, pogovori s predstavniki industrije in sodelovanje v strokovnih forumih so omogočili neposredno izmenjavo izkušenj ter odpiranje novih možnosti za sodelovanje. Konferenca je bila za Slovenijo tudi priložnost za predstavitev lastnih izkušenj na področju jedrske in sevalne varnosti ter za spremljanje razvoja, ki bo pomembno vplival na prihodnost jedrske energetike doma in v svetu. Slovenija je s svojo udeležbo in aktivnim sodelovanjem tudi letos prispevala h krepitvi mednarodnega dialoga o varni, odgovorni in miroljubni uporabi jedrske energije.

<https://www.gov.si/novice/2026-09-18-slovenija-na-generalni-konferenci-iaea-v-ospredju-prihodnost-jedrske-energije-in-jedrska-varnost>